

MUZEJSKI VJESNIK 8

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE
(Bjelovar, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja grada Koprivnice

Odgovorni urednik: Franjo Horvatić

Urednik, lektura i korektura: Zorko Marković

Tehnički urednik: Marijan Špoljar

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori.

NAKLADNIK

Centar za kulturu Koprivnica, OOUR Muzej grada Koprivnice

ZA NAKLADNIKA

Franjo Horvatić

TISAK

SOUR »PODRAVKA«, OOUR Koprivnička tiskara, 1985.

SADRŽAJ

MUZEJSKA PREZENTACIJA	1
Franjo Horvatić – Problemi muzejske prezentacije	3
Darko Sačić – O muzejskoj prezentaciji	4
Marina Šimek – Mogućnost prezentacije budućeg stalnog postava arheološkog odjela	5
Marijan Špoljar – Izazovi prezentacije	9
MUZEOLŠKA PITANJA I PROBLEMATIKA	12
Jasna Tomičić – Jubilej Gradskog muzeja Varaždin	13
Goran Jakovljević – O osnivanju Gradskog muzeja u Bjelovaru	16
Vladimir Kalšan – 30 godina Muzeja Međimurja – Čakovec	18
Rastko Pražić – 25 godina rada Muzeja Moslavine u Kutini	20
Marina Šimek – Metode vođenja dijateke arheološkog odjela GMV	23
ARHEOLOGIJA	25
Željko Tomičić – Sumarni osvrt na rezultate arheoloških istraživanja prostora Međimurja u razdoblju od 1972. do 1982. godine (II)	26
Mladen Medar – Arheološko-antropološki nalaz iz okolice Bjelovara	37
Zorko Marković – Nekoliko nalaza iz Vinče u Muzeju grada Koprivnice	38
Božidar Gerić – Probno iskapanje lasinjskog naselja na lokalitetu »Dolina« kod Ždralova	41
Zoran Homen – Prilog proučavanju lasinjskih keramičkih bočica	44
Mladen Medar – Bilješka o nalazu lasinjske kulture u Bjelovaru	47
Zorko Marković – Još o nalazima s Raićevog brega kod Srdinca	49
Josip Vidović – Goričan 1984. (preliminarni izvještaj)	53
Josip Vidović – Sondažno istraživanje skupine tumula kod Donjeg Mihaljevca u Međimurju 1984. godine (preliminarni izvještaj)	55
Željko Tomičić – Skupni nalaz ranosrednjovjekovnog novca 12. i 13. st. iz Čakovca	57
Željko Tomičić – Ranosrednjovjekovno groblje na redove u Juraju u Trnju	59
Željko Tomičić – Gradišće kod Nedelišća – rezultati pokusnih istraživanja	61
Željko Tomičić – Rezultati pokusnih arheoloških istraživanja kraj Dvorišća u Međimurju	63
UMJETNOST	65
Tomislav Đurić – Pavlinski ljetnikovac na Veternici	66
Dragutin Feletar – Inovacije jednog »Prstena«	69
Marijan Špoljar – Tri mlada koprivnička umjetnika	70
ETNOLOGIJA	75
Libuše Kašpar – Etnološka bibliografija novinskih članaka (II)	76

VIJESTI	80
Stjepan Hajduk – Zaštitni radovi na »Fantekovoj hiži«	81
Ljubica Ramušćak – Seminar o folklornom plesu u Međimurju	83
Zorko Marković – Aktivnost Povijesnog društva Koprivnica u 1984. godini	83
Dragutin Feletar – »Podravski zbornik« kao primjer	85
Dragutin Feletar – Monografija koja obavezuje	86
AKCIJE	88

sjajnih grafičkih listova: »Vražja mlada«, »U prstenu zmije«, »Jahačica«, »Zločin«, »Ples okrutnih«, »Strijelac« i »Pohlepnica«. Vrhunac poruka može se možda slijediti ovim redom kao i pojedini listovi, ali zasigurno svaka grafika predstavlja svojevrsni vrhunac i poruke i izričajnih likovnih mogućnosti slikara.

Na ovu mapu – iznenađenje Josipa Generalića valja gledati kroz barem dva nivoa. Prvo je tematski nivo, jer je tematika neuobičajena u usporedbi bilo s kojom u našoj i svjetskoj naivi. Za poznavatelje naive, pa i one prave »šmekere«, to će biti iznenađujuće: neke će odmah pridobiti i učiniti ih odlučnim zagovornicima, dok će druge staviti u određenu nedoumicu. Zar bilo koji eksperiment može drugačije djelovati?

Drugi nivo je također prijelomni, a odnosi se na likovni izričaj, na likovnost – dakle na umjetnički dojam i vrijednost. Iako se tematski na ovim listovima radi o stanjima duše, autor na grafičkim listovima nije konfuzan i rastrojen, kako bi se to moglo očekivati s obzirom na konfuznost i nestabilnost naše svakodnevice. Crtež je siguran, surrealističke slike izrečene su jasno i dosljedno, a i simboli također. Svaki je list prava grafička majstorija, pa se ovom mapom Josip Generalić svrstao među visoke domete grafike uopće.

Tko bi, odista, sve to mogao očekivati od naive?! Ili bi možda valjalo, na primjeru Josipa Generalića, upitati: zašto se čuditi novim tematskim i izričajnim dometima naive kad ona ima zaista vrsne interprete?!

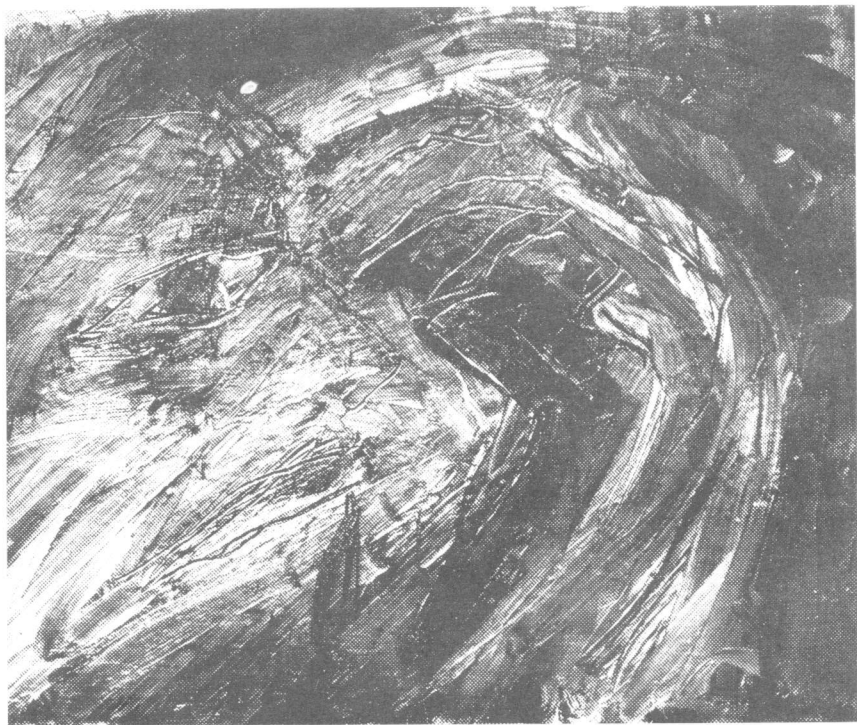
Marijan Špoljar, Muzej grada Koprivnice

TRI MLADA KOPRIVNIČKA UMJETNIKA

(U povodu samostalnih izložaba R. Baričevića, V. Vinceka i D. Bakliže u Galeriji Koprivnica)

Lakoća kojom se mlađi umjetnici podaju nekim tipičnim stilskim sintagmama osamdesetih godina podjednako svjedoči o ambivalentnosti situacije kao što tumači i nerijetku ishitrenost individualne slikarske odluke. Ne negirajući pravo na slobodu trendovskog izbora niti zagovarajući imperativ dijaloga s umjetničkim iskazima vremena jedino upozoravamo na mnoge ishitrene zahvate kojima se kompenzira iskrenost i iskušenje stvaralačkog čina. Voluntaristički princip odveć se lako mimikrizira unutar proklamirane, ali ne i ostvarene širine umjetnosti osamdesetih godina. Konzekventnost trendovskog opredjeljenja kao da je presudnija od konzekventnosti autorskog govora. Uostalom, nimalo čudno: »prijelazno razdoblje« nije vrijeme dovršavanja, stilske opravdanosti, temeljnih odluka... Njegova je moć u šarmiranju i koketaciji koja tek izuzetno prelazi u koceriju. Zrelost dijaloga sa sadašnjim vremenom moguća je tek ako postoji duboko osobni stav i prema umjetničkim iskustvima prošlosti i prema recentnim oblicima umjetničkog govora.

Ako je klima iz koje izvire takva umjetnička situacija determinirana mnogobrojnim složenim odnosima onda je jasno da se umjetnički angažman može mjeriti samo prema količini i jačini subjektivnog naboja. Taj novi subjektivizam, toliko različit od kolektivne svijesti nove umjetničke prakse kao i od apriorizma nekih oblika umjetničkog iskaza osamdesetih godina jedino može osvojiti prostore slikarske slobode.

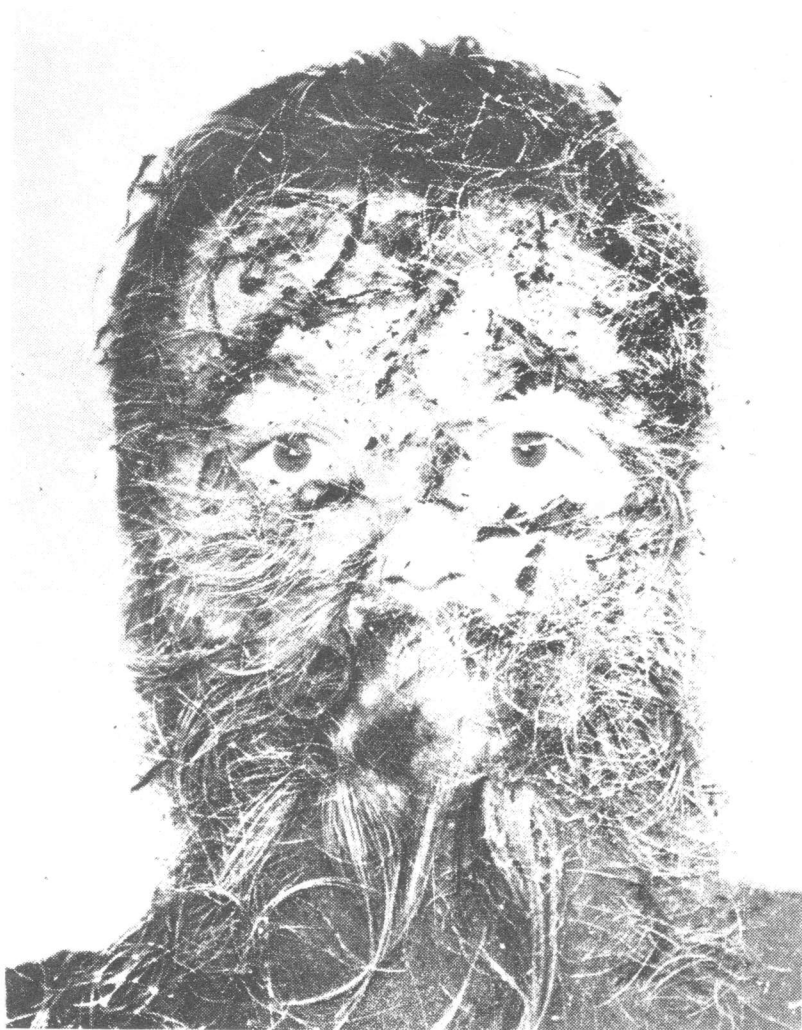
Romano Baričević

Tri mlađa koprivnička umjetnika koji su nedavno imali svoje samostalne izložbe upravo su primjeri jednog drugačijeg stava i osobnog opredjeljenja. Mada ih ne ujediniuje zajednički formalno-stilski ili problemski kontekst, moguće je o njihovim radovima govoriti u terminima novog subjektivizma. Dakako, ako pod time podrazumijevamo i dijaloški odnos prema subjektivnim iskustvima prethodnog decenija i prema recentnim iskustvima.

Tako slike *Romana Baričevića* pokazuju stanovite analogije s poetikama prošlosti (kleinovska i soulagesovska gestualnost) i suvremenim primjerima (žitke strukture Sederovih recentnih radova), ali bi ti elementi »citata« završili u čistom kompilatorstvu da slike ne dozvoljavaju uvjerljivo odčitavanje njegove prenapete psihološke, emotivne i intelektualne prirode. Struktura tih slika ima dvostruke osobine: s jedne strane, preko tamnoplave ili crne monokromne pozadine on nanosi energične poteze nečiste ljubičaste ili tirkizne boje koje čine neku vrstu složenih, ideogramskih znakova, a s druge, jake, pastozne, tamne i široke namaze gomila u kovitlac koji se tek na jednoj slici organizira u relativno prepoznatljiv motiv dok je na drugima sveden na drhtavu, kaotičnu masu koja, međutim, ima piktoralnu kvalitetu. Tip takvog elementarnog slikarstva jedva da je određen razumom; sve što se događa na slici čisti je izraz autorove ekspresionističke, napete i određite pulsacije. Gestu-

alna energija koja se taloži u slojevima boje onaj je oblik »otiska« koji danas prepoznajemo kao formu neposrednog čulnog reagiranja, kao izraz neposredovanog autorskog govora.

Baričevićev pristup slikarstvu treba tražiti upravo na onoj ravni gdje emotivna napetost bezuvjetno traži materijaliziranje – otisak, trag – bez obzira na konačnu konzistentnost forme. Time nije rečeno kako slika nema svoju likovnu logiku i svoju autonomnu ljepotu.

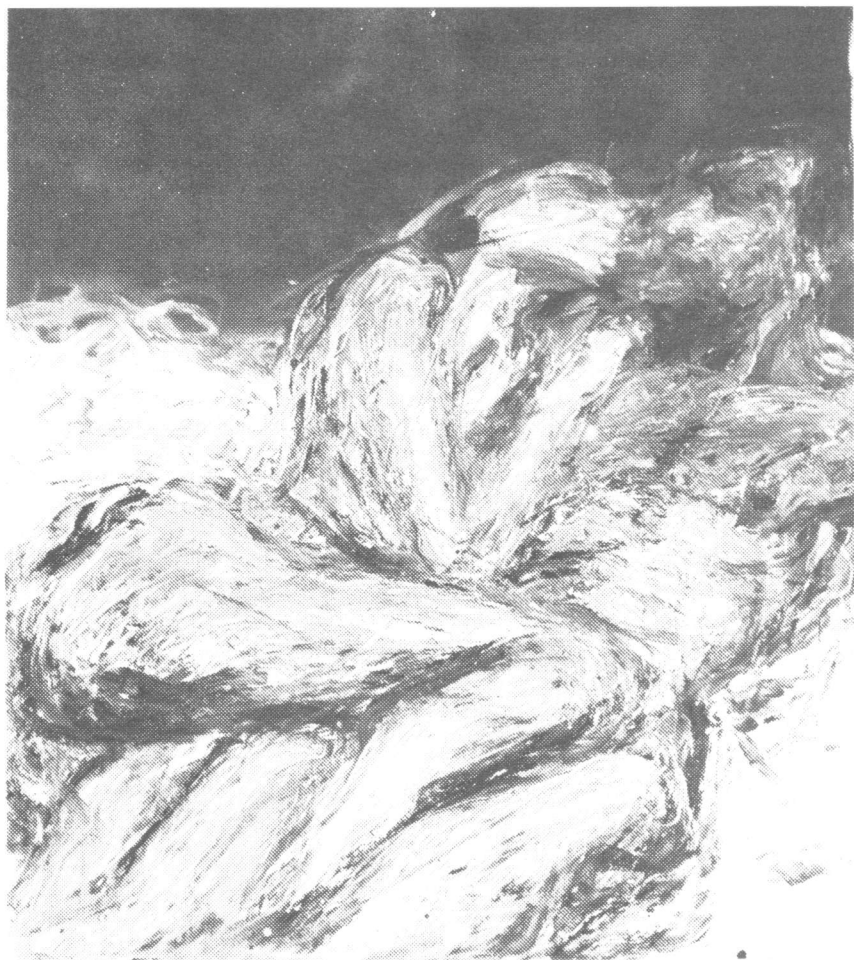
Vlatko Vincek

Vlatko Vincek je tipični mladi umjetnik ovoga nestabilnog vremena. Mišljenjem i etičkim stavom baštinik je ideja o umjetnosti kao instrumentu kritičke analize duhovnih odnosa, a osjećajem i nervom predstavnik generacije koja slobodu i širinu plastičkog govora koristi u izrazito autorefleksivnom smislu. Ta dvostruka uloga – uloga analitičara i uloga kontemplativca – određuje njegovu poziciju bitno ambivalentnom: s jedne strane radi se o radikalizaciji kritičkog naboja, s druge o skeptičnosti, naspram siromaštvu izvedbenog postupka javlja se, ako ne bogati a ono složeni, operativni sklop. Tek na jednoj ravni izjednačavaju se oba pristupa – na ravni zasnivanja tipično individualne stvaralačke strategije kojoj nije prvenstveno stalo do prihvatljivosti rada koliko do introspektivne jasnoće, dakle, sažimanja vlastitih misli, zaključaka i osjećaja.

U situaciji sredine u kojoj su najčešće moguće samo dvije antipodne situacije u slikarstvu – alternativa nove slike i netrendovska alternativa klasičnih osobnih stilova – opredjeljujući se za slobodu trećeg izbora, Vincek istovremeno dokazuje kako bi jedino istinsko pravilo ovoga heterogenog trenutka trebalo biti izbjegavanje svakog pravila koje bi ograničavalo ili kanaliziralo stvaralački impuls prema nejasnim regulama postavangardnog razdoblja. Stoga je negiranje svakog voluntarizma u umjetnosti koliko pitanje otvorenosti toliko i etičko pitanje. A snažna refleksivna nota i autorova (kritička) svijest o umjetnosti osamdesetih te iskustvo umjetničke prakse sedamdesetih godina potvrđuju njegov rad u odnosu na oba principa. Središnji dio njegovih radova su objekti i instalacije koncentrirani oko teme autoportreta. Pri tome, dakako, nema ni govora o klasičnom korištenju te teme u smislu da je fizički lik projekcija duhovnog života; Vincek multiplicira vlastito lice u gipsanom odljevu pa se ovi neutralni otisci tek u kontekstu u koji ih autor stavlja mogu prepoznati kao objekti kojima je značenje drugačije od reproduktivne superkorektnosti. U složenom sistemu mišljenja u kome se isprepliću pabirci raznolikih utjecaja, ipak je osnovni pojam određen ambivalentnošću značenja. Maska je fizički odslik lica, ali i njegova energija, fiksni objekat, ali i nestabilna, protočna (šećerna) masa. Na fotografskim primjerima također se paraleliziraju dva jezička i izvedbena toka; na snimljenu podlogu koja u motivskom smislu varira neki od životinjskih likova »upisuje« se vrlo lapidarno izveden autoportret s naglašenim citiranjem nekih od, iz povijesti umjetnosti najpoznatijih, autoportreta. Relacija između ikonografije podloge i crteža, između autoportreta i povijesnog izvornika na koji asocira kao i izvedbeni postupak bitna je za značenjsku i pojmovnu vrijednost djela. Na granici između igre i sardonije, dakle relativiziranju stvari i pogleda na umjetnost te vlastite participacije u toj umjetnosti, nalazi se osnovni pokretački motiv tih, pomalo ironijskih, poklona Rembrandtu, Schagallu, Kraljeviću i drugima.

Darko Bakliža pripada onoj malobrojnoj grupi mlađih stvaralaca koji slikarstvo ne koriste zato što je ono u osamdesetim godinama vremena korespondentni medij. Time, dakako, ne ciljamo na intuitivnost njegovog pristupa niti upiremo prstom na kauzalnost umjetnika nove slike. Ono što nam je nakana iscrpljujemo zaključkom kako se njegov poticaj i predmet slikarstva ne poklapaju s trendom, ali ga niti ne isključuju kao mehaničku tvorevinu.

Svijet ljubavnika i glazbenih zabavljača možda odviše asocira na autore koji podatnošću ove teme kompenziraju nedostatak likovnog naboja. Jer, nemušti govor često se zaodjeva u glagoljivi tematski celofan. Bakliži je, naprotiv, tema tek pretekst i povod za govor bez fraza u kome žestina ritma kistovnog zanosa briše i posljednju primisao na formalističku igru. Biti unutar slike, odrediti joj »sadržaj« i »poruku« na temelju najdubljih emotivnih i psiholoških impulsa, povući labavu nit izme-

Darko Bakliža

đu realnog i oniričkog svijeta – eto pretpostavki da se govorom o drugima govori prvenstveno o sebi. Uz ovih nekoliko riječi o slikarstvu koje se formira iznenađujuće koncentrirano na primarnost izraza valja još naglasiti spontani, ali energični potezi, zasićenje platna gustim i nečistim bojama, dezintegracija likova, atmosfera erotske tjeskobe, elementi su izrazito likovnog karaktera kojima se profilira njegova umjetnička osobnost.